

A magyar szocialisták millenniumi üzenete. Emeljük a magyarságot a jövő Európájába!

Készítette: Tabajdi Csaba

(Háttéranyag a társadalmi párbeszédhez)*

Tisztelt Honfitársaink! Magyarok és velünk élő kisebbségiek!

Ünnepel és számvetést készít az ország, az egyetemes magyarság. Államalapításunk, a kereszténység felvételének, népünk európai meggyökeresedésének, beilleszkedésének ezredik évfordulója joggal tölt el bennünket büszkeséggel. Nemzeti sikertörténet, hogy *túléltük a történelem pusztító viharait, fennmaradtunk, hogy „él nemzet e hazán”*. *Néhány éven belül a fejlett európai országok közösségének tagja leszünk!*

Magyarország, miként a térség több országa, különböző birodalmak ütközőpontján, a „hadak útján” található. A térségben élő népekhez hasonlóan Magyarország fölött is szinte folyamatosan külső hatalom uralkodott. Tatár, török, Habsburg, német, szovjet megszállás követte egymást. Mátyás király óta ritka és rövid történelmi időszakokat kivéve soha nem voltunk urai önmagunk sorsának. Ma végre függetlenek vagyunk, amennyiben a 20. század végén egy gazdaságilag sebezhető, viszonylag kis ország ténylegesen önálló lehet, és amiképp az ország mindenkori vezetői a behatárolt nemzetközi mozgásteret képesek hatékonyan kihasználni.

Bukásukban is eredményt hozó forradalmak, nemzeti függetlenségi mozgalmak, szabadságharcok, felemás modernizációs és felzárkózási törekvések, jobb és baloldali diktatúrák váltották egymást. Minden balsorsunk, széthúzásunk, örökölt belenyugvásunk, búsongásunk, tévedésünk és némely bűnünk mellett, volt annyi erő, alkotóképesség, elszánás eleinkben és mibennünk, hogy magyarságunkat, nyelvünket képesek voltunk megőrizni és fejleszteni. Ezer év alatt hány nép tűnt el Európa, a világ térképeiről, hány nyelv porladt szét! A hét törzsből a magyar nyelvet nem beszélték többen, mint 50–100 ezren, ma pedig 13–14 millió ember használja a modern termelés, a hírközlés, a tudomány, a szépirodalom, a művészet, a mindennapi érintkezés eszközeként.

*Az MSZP Országos Elnöksége 2000. november 14-i ülésének határozata alapján

Keletről Nyugatra Európa közepén

Kedves Honfitársaink!

Szent István király történelmünk legbátrabb és legradikálisabb megújítója. Megértette: ahhoz, hogy a magyarság fennmaradjon, mindent meg kell változtatnia: társadalomszerveződést, életmódot, hitvilágot, kultúrát, az ország külső kapcsolatait. A keresztény állam megalapítása nélkül a magyarság nem tudott volna megkapaszkodni Európa közepén. István király akkor volt igazán hűséges a magyar fennmaradáshoz, amikor megtagadta a régi rendet. Ezt kell megértenünk mai magyaroknak a 21. század elején, a globalizáció kihívásai, veszélyei, az európai integráció történelmi esélyei közepette.

Ma nincs szükség a kultúra, a hagyományok olyan fokú megváltoztatására, mint Szent István idején, a harmadik évezred kihívásai mégsem kisebbek országunk és nemzetünk számára. Napjainkban nem külső hatalmak támadása, pusztítása veszélyeztet bennünket, hanem az, hogy a világfejlődés peremére sodródunk, leszakadunk, nem leszünk képesek helyt állni a nemzetközi versenyben. *Magyarországnak, mint szellemi értékekben gazdag, kiválóan képzett munkaerővel rendelkező, de nyitott országnak mindent meg kell tennie, hogy továbbra is a világ gazdasági-politikai vérkeringésébe beilleszkedni képes államok csoportjához tartozzon.* Az állam korszerű, újfajta szolgáltató szerepvállalásának meghatározó jelentősége lesz nemzetközi helyzetállásunk eredményességében.

A Millennium kapcsán fontos tanulság, hogy István király idején a kereszténység felvétele messze túlmutatott a hitéleti kérdéseken. – Egyben az új életrend, az akkori modernitás szerves része is volt. A zsidó-keresztény erkölcsiség, a Tízparancsolat szellemisége az elmúlt ezer év alatt a jogrendbe is beépült. A jövőben is megkerülhetetlen, egyetemes érték hívők és nem hívők számára egyaránt. Ez a közös alapja hívők és nem hívők párbeszédének, a kölcsönös türelemnek. Az egyén számára e hagyomány azonban nem jelenthet döntéskényszert a hit kérdésében, az egyházhoz, a felekezethez való tartozás vonatkozásában. A modern demokráciákban állam és egyház szétválasztása végérvényessé vált. A magyarországi történelmi egyházak lelki-evangelizációs megújítása, szociális, karitatív és oktatási tevékenységének kiterjesztése, a szegények, a társadalom peremére sodródtak, a hajléktalanok segítése, a testi és lelki gyámolításra szorulóknak felkarolása, pártpolitikától mentes közéleti érzékenysége össztársadalmi érdek.

Tisztelt Honfitársaink! Kedves határon túli magyar testvéreink!

Szent István állama közös alkotás. A történelmi magyar királyság nemcsak a magyarok állama volt. A trianoni tragédiáig Magyarország több nép és számos kisebbség közös hazája volt. A 19. és 20. század konfliktusai sem fedhetik el azt a történelmi tényt, hogy az államalapítás kezdete óta együtt éltünk a horvátokkal és a szlovákokkal, a bevándorlások és a betelepítések nyomán pedig a németekkel, a románokkal, a szerbekkel, a zsidókkal, a szlové-

nekkel, a ruszinokkal, az örményekkel, a görögökkel, a bolgárokkal, a cigányokkal és más népcsoportokkal. Jogosan lehetünk büszkék királyaink és a magyar nép befogadóképességére, nyitottságára – Illyés Gyula képletes hasonlatával élve – a „magyar tekenő”-re. Történelmi tények bizonyítják, hogy nemcsak a Nyugatról jöttöket fogadtuk be, hanem a kevésbé fejlett civilizációjú, szegényebb keletieket is, a kunokat, a jászokat, a besenyőket és másokat. A magyar állam a 19. századig jól működő és biztonságos államkeret volt a különböző népek és kisebbségi közösségek számára. A 19. század közepétől e kereteken belül született meg a szlovák, a román és a szerb nemzeti gondolat.

A közép-európai etnikai arányok 18–19. századi változásai, az európai politikai, katonai erőviszonyok alakulása, a kollektív nemzeti jogok, a teljes kisebbségi oktatási rendszer és a hivatali nyelvhasználat biztosításának hiánya, a magyar uralkodó elit szűkkeblősége és rövidlátása vezetett a trianoni katasztrófához. Sokáig vitatják még történészeink, hogy elkerülhető, megelőzhető lett volna-e a soknemzetiségű magyar királyság megszűnése, Magyarország szétszabdalása, a trianoni tragédia. A történelmi magyar államkeretek megtartása az első világháború után nem volt többé lehetséges, de nem volt törvényszerűen szükséges az új határok rendkívül méltánytalan, igazságtalan megállapítása, amiként azt az Első és Második világháború után a nagyhatalmak ránk kényszerítették.

Napjainkban a mérvadó politikai erők Magyarországon realitásként fogadják el a kialakult határokat, egyúttal erkölcsi és politikai kötelességünk a határon túli nemzeti közösségek támogatása, magyarságuk megőrzésének, méltó emberi megélhetésének segítése.

Tudjuk jól, volt idő, amikor nemcsak engedtük mások beolvadását, asszimilálódását, de időnként erőltettük is. Sajnos volt olyan idő is, amikor a trianoni pályára lökött ország viszonyai között, nemzeti sodródásunkban, zuhanásunkban sem önmagunkat, sem a legjobban fenyegetett honfitársainkat megvédeni nem tudtuk. A magyar Shoa, több mint félmillió magyarországi zsidó kegyetlen és barbár elpusztítása a 20. század egyik legnagyobb nemzeti tragédiája. A most elköszönő század emberveszteségei között a doni katasztrófa nagyszámú áldozatáról is meg kell emlékeznünk. A nemzetnek minden magyarázkodás, vádaskodás és önfelmentés nélkül múltjával, – jóval, rosszal egyaránt szembe kell néznie.

A magyarság inkább volt vesztese a 20. századnak, de jó esélye van a 21. század megnyerésére! Tragédiáink, emberveszteségeink, történelmi kulturális helyeink jelentős részének elszakítása ellenére itt áll Magyarország az európai integrálódás küszöbén. Az új évezred fordulóján történelmünkben ritka kivételes esélyt kaptunk a fejlett világhoz való felzárkózásra. A 12–15. század óta először nyílik reális lehetőség arra, hogy Magyarország gazdasága, politikája mindinkább összhangba kerüljön a nyugat-európai modellel.

Az ország sorsát hosszú távon meghatározó, talán csak Szent István király változtatásaihoz mérhető jelentőségű lépés lesz Magyarországnak az Európai Unióba történő felvétele. *A Millennium időszakában újabb mérföldkő, az Európai Unióhoz való csatlakozás előtt áll az ország, amely a NATO tagsággal együtt évszázadokra meghatározhatja helyünket Európában.* Csatlakozásunk lesz a biztosítéka a korszerű, versenyképes gazdasági, politi-

Keletről Nyugatra Európa közepén

kai, tudományos és kulturális szervezetek, intézmények megerősödésének, eurokonform jellegük kiteljesedésének, az ország gazdasági felzárkózásának, tartós szövetségi beilleszkedésének. Hazánk Nyugat-Európa szerves részévé lesz, sajátos közép-európai feladatokkal. *Magyarország sokat nyer az uniós tagsággal, s az Európai Unió is gazdagabb lesz a mi csatlakozásunkkal*, a külvilágra nyitott, kiválóan képzett magyar munkaerővel, alkotóképességünkkel, találékonyságunkkal.

Nemzeti sorskérdéseink, a nemzeti közmegegyezés témái

A magyar szocialisták számos társadalmi kérdésben kívánatosnak és célszerűnek tartják a nemzeti egyetértés kialakítását. E feladatok egyike sem oldható meg egyetlen parlamenti választási ciklus alatt, ezért több választási időszakot átfogó, a társadalommal egyeztetett közép és hosszú távú nemzeti stratégiák kimunkálására van szükség. Kezdeményezzük, hogy haladéktalanul, még a millenniumi évben lássunk hozzá e nemzeti sorskérdések pártok közötti és társadalmi megvitatásához.

1.) *A társadalom kettészakadásának megállítása*, illetve fékezése a szociális rendszer átfogó reformjával, az ország különböző hátrányos térségeinek sajátosságait figyelembe vevő szociálpolitikával és egyéb intézkedésekkel. A cél a leszakadó rétegek társadalom peremére kerülésének, további sodródásának megszüntetése. 2.) *A társadalom előregedésének, a népességfogyásnak* ellensúlyozása komplex családsegítő intézkedéssorozattal. Az előregedő és fogyó társadalom ma még fel nem mérhető negatív pszichés hatásainak ellensúlyozása a gyarapodni képes nemzet esélyével. 3.) *A családnak*, mint alapvető emberi közösségnek a segítésében. 4.) *A lakosság drámai egészségi állapotának* javítása szemléletbeli változtatással, a megelőzési életstratégiák felmutatásával, az egészségügy finanszírozási reformjával. 5.) *A magyar humán tőke, az oktatás* fejlesztése a társadalmi mobilitás újraelésztésével, tehetségmentő oktatási programok, ösztöndíjak indításával, az idegen nyelvek tanulásának ösztönzésével, az oktatás és a tudomány kiemelt költségvetési támogatásával. 6.) *Az informatika* fejlesztése mint a globalizációban való helytállás és a társadalmi esélyegyenlőség eszköze. 7.) *A Vidék-Magyarország* felemelése, az elmaradott térségek felzárkózásának segítése, átfogó vidékfejlesztési, területkiegyenlítési politikával. 8.) *A határon túli magyarság* érdekében hosszú távú stratégia kidolgozása. 9.) *A magyarországi cigányság* társadalmi-gazdasági-szociális válságának kezelése, e félmillió, többszörösen hátrányos réteg bevitel, integrálása az oktatás és a munka világába. 10.) *A magyar nyelvreform* segítése, a hazai és külhoni értékek tudatos védelme és terjesztése, a *nemzeti kultúra* kiemelt támogatása.

* * *

A szocialisták meggyőződése: annak érdekében, hogy a magyarság határon innen és túl sikeresen helytállhasson a globalizáció és az integráció viszonyai között, *tudatos nemzetreformra, új patriotizmusra van szükség.* Ezt a szocialisták 12 pontban összegezték.

A 21. századi magyar nemzettudat 12 pontja.

1. *A nemzet értékek, hagyományok és érdekek közössége. A nemzet sorsközösség és a szó nemes értelmében véve „közösségi vállalkozás”. A nemzet az egyén számára még átélhető nagyságú, emberi léptékű kulturális és politikai azonosulási keret. A nemzet érdekében tett cselekedet erkölcsi mérce. Az egyén elidegeníthetetlen joga, hogy milyen nemzethez, kisebbséghez tartozónak vallja magát. A magyar nemzetfelfogás legnemesebb hagyományai alapján befogadó, nyitott jellegű. Tekintsük a kettős kötődést is természetes lehetőségnek!*

A magyar nemzet egyszerre politikai, és egyszerre kulturális. A nemzet Magyarország területén élő része a magyar állampolgárok közössége, amelynek természetes egyenrangú és egyenjogú tagjai a Magyarországon élő nemzeti kisebbségekhez tartozók. Kettős identitásuk megőrzése és fejlesztése nemzeti ügy. A nemzet természetes részei mindazok, akik magyarnak vallják magukat, akkor is, ha a történelem a határainkon kívülre szakította őket.

2. *A nemzethez való viszony lényege a társadalom felemelkedését szolgáló egyéni és közösségi teljesítmény. A mérce csak az lehet, hogy a tevékenység elősegítie az ország nemzetközi helyzetét, világgazdasági versenyképességét, teljes európai integrációját, valamennyi állampolgára boldogulását, szabadságát, emberi jogainak és esélyeinek egyenlőségét, a társadalmi és nemzeti szolidaritás erősítését, az egyetemes és a magyar kultúra megismerését, elsajátítását, a saját kultúra fejlesztését. Az a politika nemzeti, amely ezt a teljesítményt szolgálja.*
3. *A nemzeti összetartozáshoz elengedhetetlen a társadalmi szolidaritás. A szűkösen élők, a szegények, a leszakadó térségekben élők helyzetének érdemi javítása nélkül nincs nemzet. A 21. századi magyar nemzetfelfogásnak a társadalom döntő többségének szempontjait magába foglaló szolidaritásra, a társadalmi és az emberi együvé tartozás erősítésére kell épülnie.*
4. *Felelősek vagyunk az itthoni és a határon túli magyarság szellemi, kulturális együvé tartozásának erősítéséért. A magyar államnak különleges felelőssége van a nemzet egésze iránt. A 21. század elején olyan stratégiát kell kidolgoznunk, hogy Magyarország és szomszédai eltérő integrációs dinamikája, a modernizáció és a felzárkózás eltérő állapota miatt ne keletkezzenek törések, újabb elválasztó vonalak sem Magyarország és szomszédai közötti, sem a magyarmagyar kapcsolatokban. Minden lehetséges törvényes eszközzel segítsük a határon túli magyarság gazdasági gondjainak megoldását, egzisztencia-teremtését, polgárosodását, önkormányzatiságát, teljes anyanyelvű oktatási rendszerének kialakítását. Segítsük elő, hogy minden magyarnak szülőföldjén lehessen megélnie, méltó emberi élete!*
5. *Alakítsunk ki mindenféle megkülönböztetéstől és kirekesztéstől mentes, kisebbségbarát társadalmi közhangulatot! A többség legyen nyitott, türelmes és megértő a Magyarországon élő nemzeti, etnikai, vallási és szexuális kisebbségek irányában, egyben fogadják a kisebbségek beilleszkedési törekvéseire.*

Keletről Nyugatra Európa közepén

6. *Építsünk saját képességeinkre, értékeinkre!* Nincs szükségünk ellenségképre. Le akarjuk dolgozni hátrányainkat, szeretnénk felzárkózni az európai haladás élvonalához.
7. *A jövő Magyarországa legyen az önmagában bízó, önmagát becsülő, optimista szemléletű emberek közössége! Szabaduljunk meg a pesszimizmustól, a kishitűségtől, a nemzeti önmarcangolástól, a felelősségnek a külső körülményekre történő áthárításától!* Vállaljuk önmagunkat, érvényesítsük érdekeinket nemzetközi téren. A magyar nemzeti érdeket helyettünk senki nem fogalmazza meg. Vagyunk olyan erősek, hogy hibáinkkal szembenézzünk, de soha nem lehetünk olyan erősek, hogy ne szemléljük önkritikusan tevékenységünket.
8. *A múlt nehézségei, sérelmei helyett összpontosítsuk figyelmünket a jövőre!* Ne feledjük azonban történelmünket! *Történeti tudat nélkül nincs nemzet.* A bennünket ért történelmi sérelmek, mítoszok helyett, törekedjünk reális, nemzetközi összehasonlításokon alapuló magyar történettudatra.
9. Legyünk érzékenyek a honi természeti és épített környezet megóvása és fejlesztése iránt. *Tegyük hazafiságunk szerves részévé a környezetvédelmet.*
10. Ne kínozzon többé bennünket a magára hagyatottság, „az egyedül vagyunk” évszázados érzése. *A nemzet jövőjéről gondolkodjunk szövetségben, a NATO, az Európai Unió tagállamainak léptékében.*
11. Miközben Magyarország egyre inkább a fejlett Nyugat-Európa részévé válik, *a magyar nemzettudat megőrzi és fejleszti középeurópai önazonosságát is.* Itt Európa közepén dinamizáló szerepet kell betöltenünk. *Nemzeti érdekünk szomszédaink európai integrációjának segítése.*
12. *Emberiségben, Európában, nemzetben gondolkodjunk és magyarságban cselekedjünk!* Ahhoz, hogy sikeresen helytálljunk a globalizáció és az integráció kemény versenyében, folyamatosan meg kell újítanunk alkalmazkodóképességünket. A reformkor jelszava az volt, hogy nemzetbe kell emelni a népet. *A 21. század elején teljesen Európába kell emelnünk népünket, a magyarságot!* Az élenjáró minták alapján minél inkább európaivá kell válnunk a jogállamiság maradéktalan érvényesítésében, a teljesítmény tiszteletében, a megbízhatóságban, a pontosságban, az adott szó megtartásában, a megegyezéssel társadalmi párbeszéd és együttműködés erényeiben. Ezzel egyidejűleg legyünk tudatában saját értékeinknek és erényeinknek, hiszen még Európa fejlett felében is számos el-lentmondás, megoldatlan társadalmi probléma van. A Nagyvilág bennünket sajátos, összetéveszthetetlenül jellegzetes nemzeti értékeink, tudományos, kulturális és emberies-ségi teljesítményünk alapján becsül meg.

* * *

Magyarország és a magyar nemzet az új Közép- és Kelet-Európában

A jelen nemzedék erőfeszítéseit helyezzük történelmi távlatokba. *Mutassuk be, ápoljuk és gazdagítsuk a magyar nemzeti közösség értékeit, hagyományait! Legyünk büszkék rájuk! Mutassuk meg nemzeti összetartozásunkat és szolidaritásunkat! Dolgozzunk azért, hogy minden honfitársunk otthon érezze magát szülőföldjén.*

* * *

A 21. század elején változatlanul időszerű Veres Péter kérdése: mit ér az ember, ha magyar? Mi szocialisták azt valljuk, ugyanannyit, mint bárki más, de annak nagyon is sokat, aki magyarnak vallja magát.

**Magyarország mindannyiunké!
Magyarságunk mindannyiunké!**